

Pericopa VaYeşev - De ce Iosef l-a reținut pe Simeon? [anul 5785]

În Tora noi citim despre invidia fraților față de Iosef și ura lor față de el. Astfel, cu prima ocazie care li s-a ivit ei au complotat contra lui: „Iar ei l-au văzut de departe; și când el încă nu se apropiase de ei, au complotat împotriva lui ca să îl omoare. Și și-au spus unul altuia, iată vine, visătorul acela. Și acum, haideți să-l omorâm și să-l aruncăm într-una din gropi; și vom spune, o sălbăticiune l-a devorat. Și vom vedea atunci ce se va alege din visele lui” (Geneza 37:18-20).

În continuare noi aflăm că Ruben și Iuda au încercat să-l salveze, fiecare în felul lui, însă Toraua nu ne-a dezvăluit care dintre frați s-a distins în ura sa și a dorit să-l lovească.

În Egipt, frații au fost acuzați de spionaj, iar Iosef i-a umilit. Atunci au început să simtă între ei sentimente de vinovăție fiindcă nu l-au ocrotit pe fratele lor și au ignorat implorările lui: „Ei și-au spus unul altuia, într-adevăr suntem vinovați față de fratele nostru, căci am văzut durerea [din] sufletul lui când s-a rugat de noi, dar nu l-am ascultat. De aceea a venit asupra noastră necazul acesta ... Dar ei nu știau că Iosef îi înțelegea, căci între ei era talmaciul. El s-a întors de la ei și a plâns. Apoi s-a întors la ei și le-a vorbit; și l-a luat pe Simeon dintre ei și l-a închis sub ochii lor (Geneza 42:23-24).

La întrebarea de ce Iosef l-a arestat tocmai pe Simeon, sunt cel puțin două răspunsuri: 1. Ca să-l despartă de Levi – după al doilea comentariu a lui Rași și Raşbam, nepotul lui Rași. Cei doi au intrat în Şechem ca să răzbune violul Dinei. 2. Din pricina intervenției lui pentru aruncarea lui Iosef în groapă, după cum scrie în midraşim și la unii comentatori, cum ar fi Rași și Radak. Această interpretare este o tradiție veche care s-a cristalizat spre sfârșitul celui de al doilea Templu, așa cum apare în cartea apocrifă „Testamentul triburilor”, în care Iosef în testamentul său nu învinovățește pe niciunul dintre frați. Însă Zabulon, în aceeași carte se leapădă de vinovăție și vorbește despre trei frați care produsese răzvrătirea: Simeon, Dan și Gad. El îl pomenește mai ales pe Simeon. El spune în cap. 2 al testamentului său: „Simeon, Dan și Gad au pornit către Iosef ca să-l omoare. Până la urmă din suma primită nu mi-am luat partea și nici fiul meu, ci Simeon, Dan și Gad și fiii lor au luat sumele și au cumpărat încălțăminte lor, fiilor și soțiilor lor. Ei au spus că nu vor cumpăra mâncare fiind prețul fratelui lor. Însă Simeon s-a încăpățânat să ia cămașa ca s-o rupă cu sabia, supărat că nu l-a omorât”.

Gad recunoaște: „Când i-am adus lui Iosef salutări de la tatăl nostru, am ieșit de la el, iar ura mi-a întunecat rațiunea îndemnându-mi sufletul să-l omor” (Testamente, cap. 5).

Dan chiar folosește verbul „a devora”: „M-a trezit unul din duhurile rele spunând, ia sabia și omoară-l pe Iosef, iar tatăl tău te va iubi. Acesta a fost duhul invidiei care m-a ademenit să-l devorez pe Iosef cum tigrul devorează mielul” (Testamente cap.7).

Însă în testamentul lui Simeon noi găsim o mărturisire clară și detaliată la urzeala împotriva lui Iosef: „Am luat parte la aceasta fără să-mi fie frică deloc, fără temeri și fără scrupule și fără milă fiindcă l-am invidiat pe Iosef încă din tinerețe. Tatăl nostru îl iubea mai mult decât pe oricare din fiii și aceasta mi-a înăsprit inima contra lui. Diavolul păcatului și duhul invidiei mi-au orbit înțelepciunea încât nu m-am comportat cu el ca un frate. Eu m-am înfuriat pe

Iuda cinci luni de oarece l-a lăsat în viață. Iar Domnul m-a închis oprindu-mi mâna dreaptă șapte zile și am știut că mi-a venit asta din cauza lui Iosef. Am plâns și m-am rugat Dumnezeului ca să mă însănătoșesc făgăduind că mă voi îndepărta de orice invidie, nelegiuire sau dezmăț, fiindcă am înțeles că o faptă rea am uneltit în fața Domnului și a tatălui nostru Iacov legat de fratele nostru, Iosef, din pricina orgoliului meu față de el. Iar tatăl meu m-a întrebat de sufletul meu când m-a văzut bosumflat și i-am spus că am fost chinuit din cauza ... eu m-am întristat mai mult decât oricare, fiindcă eu am fost de vină pentru vânzarea lui Iosef. Când am ajuns în Egipt, mi-am dat seama că am fost torturat pe drept și nu m-am întristat deloc.

Câți bani au primit și ce au făcut cu ei?

Profetul Amos îi dojenește pe judecătorii care încalcă dreptatea pentru mită: „Iată ce spune Domnul, pentru trei răzvrătiri ale Israelului, ba chiar pentru patru, nu voi schimba hotărârea luată, fiindcă ei îl vând pe cel drept pe argint și pe cel sărac pentru o pereche de încălțări” (Amos 2:6). Iar în continuare: „Atunci să-i cumpărăm pe cei nevoiași cu argint și pe săraci cu o pereche de încălțări și să vindem resturile de cereale nefolositoare” (Amos 8:6). Probabil din cauza expresiei, Iosef HaTadik „cel drept” aflat o dată în Talmud și de multe ori în midraș, spusele lui Amos folosind verbul „a vinde” ca referindu-se la Iosef.

Într-un midraș târziu scrie: „L-au vândut pentru 20 de arginți. Fiecare a luat doi ca să-și cumpere încălțări după cum a spus profetul Amos” (midrașul, Pirkei deRabi Eliezer, 38). Și în midraș Tanhuma scrie la fel, ca și în cel numit *Aseret Harughei Malhut* עשרת הרוגי מלכות „Cei zece morți pentru patrie”. În urma acestui midraș s-a compus *piutul* (poezie liturgică) cu același nume pe care sefarzii îl spun de 9 Av, iar așkenazii de lom Kipur în Musaf sau Minha.